

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0413U007420

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-12-2013

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панкова Оксана Володимирівна

2. Pankova Oksana Volodymyrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-12-2013

Спеціальність за освітою: 8.070402

Місце роботи здобувача: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Код за ЄДРПОУ: 00493764

Місцезнаходження: 62483, Харківська обл., Харківський р-н, п/в "Комуніст - 1" ХНАУ

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.366.01

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Код за ЄДРПОУ: 00493764

Місцезнаходження: 62483, Харківська обл., Харківський р-н, п/в "Комуніст - 1" ХНАУ

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Селекційно-генетичні ефекти дії іонізуючого випромінювання на ріст, розвиток та гібридизацію злакових
2. Selection and Genetic Effects of Ionizing Radiation to Growth, Development and Hybridization of Cereals

Реферат:

1. Об'єкт: життєздатність, продуктивність пшениці ярої першого післярадіаційного покоління, мітотична активність та спектр хромосомних порушень клітин кореневої меристеми, електрофоретичний спектр запасних білків залежно від впливу гамма-випромінювання. Схрещуваність пшениці ярої з житом ярим та життєздатність міжродових гібридів першого покоління. Мета: дослідження впливу гамма-випромінювання на ріст і розвиток пшениці ярої на різних етапах онтогенезу, встановлення закономірностей схрещуваності різних видів пшениці ярої з житом ярим, життєздатності міжродових гібридів. Методи: польовий; лабораторний; цитологічний; електрофоретичний; дисперсійний, кластерний, кореляційний і статистичний аналіз. Новизна: уперше удосконалено методи схрещуваності різних видів пшениці ярої з житом ярим залежно від впливу гамма-випромінювання на насіння материнської рослини. На основі результатів досліджень теоретично й експериментально показана ефективність поєднання використання гамма-випромінювання та віддаленої гібридизації в селекції злакових культур завдяки збільшенню частоти

аберацій, що підвищує ймовірність рекомбінації ділянок хромосом. Встановлено ефективні дози гамма-випромінювання на насіння материнської форми, частка вкладу різних чинників (генотип материнської форми, доза гамма-опромінення, комбінація схрещування) в успіх гібридизації. Результати: розроблено методику підвищення ефективності методу віддаленої гібридизації у селекції пшениці ярої шляхом обробки насіння материнських форм гамма-променями у дозі 150 Гр. За результатами проведених доборів з гібридних комбінацій було отримано перспективні генотипи: 1/8 (відібрано з гібридної комбінації пшениці м'якої ярої сорту Героїня та жита ярого сорту Gazelle); 3/5 (відібрано з гібридної комбінації пшениці м'якої ярої сорту Харківська 26 та жита ярого сорту Gazelle); 9/2 (відібрано з гібридної популяції пшениці твердої ярої сорту Харківська 27 та жита ярого сорту Gazelle). Ступінь впровадження: селекційній практиці запропоновано науково обґрунтовану та просту у використанні методику підвищення ефективності методу віддаленої гібридизації у селекції пшениці ярої. Це підтверджено деклараційним патентом на корисну модель "Спосіб створення вихідного матеріалу для селекції злаків" за рішенням Державної служби інтелектуальної власності України за № 75976 від 25.12.2012. Зазначений метод використано в Інституті рослинництва імені В. Я. Юр'єва НААН. Відібрані гібриди передані до Полтавської аграрної академії з метою використання їх у селекційній практиці. Сфера впровадження: селекційні установи.

2. Object: viability, spring wheat productivity of the first postradiation generation, mitotic activity and chromosomal abnormality spectrum of the root meristem cells, electrophoretic spectrum of reserve proteins depending on gamma-raying influence. Crossability of spring wheat and spring rye and viability of intergeneric hybrids of the first generation. Aim: investigation of gamma-raying influence on growth and development of spring wheat at different stages of ontogenesis, pattern determination of various spring wheat species crossability with spring rye, intergenus hybrids viability. Methods: field; laboratorial; cytological; electrophoretic; dispersive, clustered, correlation and statistic analysis. Novelty: crossability methods of various spring wheat species with spring rye depending on gamma-raying influence on maternal plant seeds are improved for the first time. On the base of the investigation results the efficiency of gamma-raying usage combination and remote hybridization in cereals selection was shown theoretically and experimentally thanks to aberration frequency increase that raises the probability of chromosome area recombination. Effective doses of gamma-raying on maternal form seeds, different factors contribution (maternal form genotype, gamma-raying dosage, crossing combination) to hybridization success were established. Results: methodology of efficiency increase of the remote hybridization method in spring wheat selection by means of maternal form seeds treatment by gamma-raying in the dosage of 150 Gr was worked out. According to the results of the selection perspective genotypes 1/8 were got out of hybrid combinations (were chosen out of hybrid combination of soft spring wheat Geroinya and spring wheat Gazelle); 3/5 (were chosen out of hybrid combination of soft spring wheat Kharkovskaya 26 and spring rye Gazelle); 9/2 (were chosen out of hard spring wheat hybrid population Kharkovskaya 27 and spring rye Gazelle). Application stage: the scientifically based and easy to use methodology of a remote hybridization method in spring wheat selection was proposed to selection practice. It is warranted by a declarative patent on a useful model "A method of initial material creation for cereals selection" by the decision of the government service of intellectual property of Ukraine № 75976 issued on 25.12.2012. The mentioned method is used in the The Plant Production Institute named after V. Ya. Yuryev of NAAS. The selected hybrids are passed to Poltava Agrarian Academy to be used in their selective practice. Application area: selection institutions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пузік Володимир Кузьмич

2. Puzik Volodymyr Kuzmych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Володимир Миколайович

2. Тищенко Володимир Миколайович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Власенко Володимир Анатолійович
2. Власенко Володимир Анатолійович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кириченко Віктор Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кириченко Віктор Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.